

Vedlegg:

Synliggjøring av endringene som ble
gjort under språkvasking av NTLs
prinsipp- og handlingsprogram

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning	1
1. Trygghet for arbeid og inntekt	2
1.1 Faste, trygge jobber.....	2
1.2 Tariff og lønnsvilkår.....	2
1.3. Pensjon.....	3
2. Faglige rettigheter og krav	5
2.1 Lov- og avtaleverk.....	5
2.2 Medbestemmelse.....	5
2.3 Arbeidstid.....	6
2.4 Arbeidsplassutforming.....	7
2.5 Arbeidsmiljø og inkluderende arbeidsliv.....	7
3. En god forvaltning	8
3.1 Forvaltningens rammevilkår.....	8
3.2 Styring og ledelse av forvaltningen.....	9
3.3 Digitalisering.....	10
4. Klima, miljø og det grønne skiftet	11
5. Høyere utdanning og forskning	12
6. Velferd, like muligheter og fellesskapsløsninger	15
6.1 Velferd og like muligheter.....	15
6.2 Privatisering og utskilling.....	15
6.3 Arbeidslivskriminalitet og svart økonomi.....	16
6.4 Mangfold og likeverd.....	16
6.5 Likestilling.....	17
6.6 Aktivt og forebyggede arbeid for likestilling og mot diskriminering.....	18
6.7 Skole og barnehage.....	18
6.8 Kultur.....	19
6.9 Samfunnsikkerhet og beredskap.....	20
6.10 Internasjonal politikk og samarbeid.....	20
7. Et sterkt NTL	21
7.1 Organisering og rekruttering.....	21
7.2 Gode tillitsvalgte.....	22

1..... **INNLEDNING**.....

2.....
3..... NTLs arbeid bygger på arbeiderbevegelsens prinsipper om frihet, likhet, solidaritet og et
4..... demokratisk samfunn.....

5.....
6..... Mennesker må ha mulighet til selv å påvirke sin arbeids- og livssituasjon. Vi må derfor styrke og
7..... utvikle fellesskapsløsningene. NTL ønsker et samfunn som gir god livskvalitet for alle i form av
8..... trygghet og rettferdighet. Alle mennesker er avhengige av et felleskap som sikrer grunnleggende
9..... behov for utdanning, arbeid, bolig og helsetjenester. Velferdsstaten skal organiseres med mål
10..... om likeverdige tjenester uavhengig av bosted, sosial bakgrunn eller økonomisk evne. En sterk
11..... velferdsstat gir et trygt fundament hvor mennesker har gode forutsetninger for frihet til å skape
12..... sine egne liv.....

13.....
14..... Fagbevegelsen skal sette dagsorden og forme det norske samfunnet. Gjennom et organisert og
15..... regulert arbeidsliv og en sterk velferdsstat, skaper vi i fellesskap et godt samfunn. Den norske
16..... staten fungerer godt, med høy effektivitet og lite korrupsjon. Norge er et land preget av tillit
17..... mellom mennesker. Norske arbeidstakere er svært produktive. Vi skal være stolte av at vi er et
18..... av verdens mest likestilte land.....

* Endring: Slettet setningen "Norge er et av de landene i verden hvor det er minst ulikhet og hvor flest deltar i arbeidslivet"

Begrunnelse: Setningen gjentas i sjetten avsnitt

19.....
20..... Det organiserte arbeidslivet er kjernen i den norske modellen. Samarbeid og tillit mellom
21..... partene muliggjør utvikling av gode arbeidsplasser og felles løsninger.....

22.....
23..... Sentralisert lønnsdannelse og et godt samarbeid mellom fagbevegelsen, arbeidsgivere og
24..... politiske myndigheter, bidrar til mindre lønnsforskjeller og tryggere arbeidsplasser.....

* Endring: Satt inn komma

25.....
26..... Den norske modellen er under press. Fellesskapsløsninger i form av velferdsordninger
27..... strammes inn og den enkelte får mer ansvar for egen velferd. Vi ser en utvikling hvor
28..... forskjellene mellom folk øker. Norge er i dag et av landene i verden hvor det er minst ulikhet og
29..... hvor flest deltar i arbeidslivet. For å sikre dette, også i framtida, trenger vi et organisert og
30..... regulert arbeidsliv og en sterk velferdsstat slik at vi kan sikre et godt samfunn.....

* Endring: "fremtiden" endret til "framtida"

31.....
32..... Interessekonflikten i arbeidslivet har blitt tydeligere de siste årene. Økende bruk av
33..... midlertidige ansettelser, underleverandører, innleie og andre løse tilknytningsformer til en
34..... arbeidsgiver, gir rom for utnyttning av arbeidstakerne. Det er et økende press på pensjons-
35..... ordninger, lov- og avtaleverk og arbeidsgivere ønsker å gjøre lønnsdannelsen langt mer
36..... individualisert. NTL skal være et forbund som bekjemper disse trendene og vi skal samarbeide
37..... med andre organisasjoner med samme formål.....

38.....
39..... I et globalt marked tilbyr multinasjonale selskap tjenester også i offentlig sektor. Dette kan
40..... undergrave finansieringen av velferdsstaten vår. Det bidrar også til å flytte beslutninger som
41..... angår den enkeltes arbeidshverdag lengre unna arbeidstakerne.....

* Endret ord: "lenger" endret til "lengre"

42.....
43..... Digitaliseringen endrer arbeidslivet. Digitaliseringen av samfunnet må underlegges
44..... demokratiske prosesser og innføres på en måte som forbedrer tjenestene til innbyggerne og
45..... frigjør ressurser og arbeidskraft for å styrke velferden.....

46.....
47..... Klimaendringene er en realitet som truer millioner av menneskers eksistensgrunnlag og får
48..... ringvirkninger langt utover de hardest rammede områdene. Omlegging av forbruksmønstre og
49..... arbeids- og produksjonslivet skjer ikke fort nok til å dempe eller stoppe den globale
50..... oppvarmingen. Norges bruk av fossile energikilder gir oss et særlig ansvar for å gå i front for det
51..... grønne skiftet.....

52..... Det er et overordnet mål for NTL at alle skal sikres økonomisk uavhengighet og sosial
53..... tilhørighet, og at alle som har arbeidsevne kan få arbeid. NTL skal kjempe for likestilling og like
54..... muligheter for alle. Vi krever et godt og inkluderende arbeidsliv som bruker felles ressurser til
55..... beste for den enkelte og for samfunnet. NTL arbeider for å utvikle samfunnet i tråd med våre
56..... grunnprinsipper og vår politikk. Vi har de beste mulighetene i Norge, forutsatt at velferdsstaten
57..... og den norske modellen videreutvikles som fundament for et godt og demokratisk samfunn.
58.....
59.....
60.....

* Endring: "i samfunnet" slettet

61 **1. TRYGGHET FOR ARBEID OG INNTEKT**

63 **1.1 Faste, trygge jobber**

64..... Fast jobb er grunnsteinen i arbeidslivet. Det skaper trygghet for arbeidstakerne, stabilitet og
65..... kompetanse i virksomhetene og bidrar til at maktbalansen i arbeidslivet blir jevnere. Den
66..... utstrakte bruken av midlertidige ansatte og eksterne konsulenter svekker arbeidstakernes
67..... stilling på arbeidsplassen.
68.....

69..... For å sikre arbeidstakernes faste tilknytning til arbeidslivet må lovverket styrkes. Løse
70..... tilknytningsformer og midlertidige ansettelser gir rom for utnyttning av arbeidstakerne. Retten til
71..... fast ansettelse må styrkes i arbeidsmiljøloven, lov om statens ansatte og i tilhørende forskrifter.
72..... Stillingsvernet må styrkes. Arbeidsgiver- og arbeidstakerbegrepene må tydeliggjøres. Sosiale
73..... rettigheter og rammevilkår for oppdragstakere og frilansere må bedres. Arbeidstakere skal ikke
74..... bli presset til å bli selvstendig næringsdrivende. Intensjonen i lovverket om å begrense
75..... midlertidige ansettelser må følges for å motvirke at faste oppgaver utføres av andre enn egne
76..... ansatte.
77.....

* Endring: Slettet komma og satt inn "og"

78..... Retten til heltid må styrkes. Deltidsansatte må sikres reell mulighet til å øke sin stillingsprosent
79..... og gis fortrinnsrett ved ledighet. Vikarer skal kun brukes ved ansattes fravær, ikke som erstatning
80..... for faste ansatte. Bemanningsbransjen må forbys. Fast jobb uten lønn mellom oppdrag må
81..... forbys.
82.....

83..... Innleie skal som hovedregel ikke være tillatt. Den offentlige arbeidsformidlingen må gjenreises.
84..... Målet er at all arbeidsformidling skal skje vederlagsfritt i offentlig regi.
85.....

86..... Deltakelse i arbeidslivet er nøkkelen til velstandsutvikling. Retten til arbeid må derfor være reell
87..... for alle. Det må rettes særskilte tiltak mot grupper hvor arbeidsledigheten er høy, eller hvor det
88..... er stor fare for langtidsledighet. Som arbeidsgiver har staten et særskilt samfunnsansvar i
89..... tilfeller hvor arbeidsledighet blir konsekvensen etter nedleggelse, sentralisering og konkurranse-
90..... utsetting.
91.....

92 **1.2 Tariff og lønsvilkår**

93..... Partene og myndighetene må arbeide for en samfunnsmessig fornuftig lønnsdannelse, der
94..... hensynet til sysselsetting og fordeling blir prioritert. Frontfagsmodellen er en hensiktsmessig
95..... måte å ivareta dette på. En viktig forutsetning for frontfagsmodellen er at arbeidstakerne får sin
96..... rettmessige del av verdiskapningen og at grupper som er blitt hengende etter over tid kan løftes
97..... spesielt. NTL ønsker en samordnet lønnsdannelse basert på kollektive tariffavtaler der
98..... fordelingen forhandles mellom sentrale parter. Dette er en forutsetning for å kunne bruke
99..... tariffoppgjørene til å gjennomføre eller understøtte sosiale reformer og likelønntiltak. Det gjør
100..... det også mulig å sikre god fordeling mellom ulike grupper også på tvers av virksomheter og
101..... tariffområder. Kollektive, landsomfattende tariffavtaler er en viktig forutsetning for dette.
.....

102.....	Alle skal ha en lønn de kan leve av, og alle skal sikres lønnsvekst over tid. NTL mener at utgangspunktet for avlønning først og fremst skal være arbeidsoppgaver og ansvar. Ansiennitet skal	
103.....	vektlegges. Tariffsystemet må utformes for å ivareta dette. Både formell utdanning og	
104.....	realkompetanse skal verdsettes. NTL vil fjerne lønnsforskjeller som skyldes kjønn, etnisk	
105.....	bakgrunn eller tilfeldigheter. Dette krever åpenhet om lønn og lønnsvilkår.*	* Endring: Slettet komma, delt opp setning og satt inn stor T
106.....	Tillitsvalgte skal ha	
107.....	innsyn i lønnsopplysninger for hele virksomheten. Lønnstilleggene må fordeles slik at forskjellene	
108.....	fra høyest til lavest blir redusert. NTL vil arbeide for lik lønn for likt og likeverdig arbeid, og for	
109.....	utjevning av lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Dette sikres best ved at lønnsdannelsen	
110.....	skjer sentralt med størst mulig generelle kronetillegg. NTL krever sentrale oppgjør som sikrer	
111.....	reallønnsvekst over tid.	
112.....		
113.....	Tariffsystemene er først og fremst en fordeling av verdiskapningen, ikke et belønningssystem	
114.....	for enkeltindivider. NTL vil motarbeide at lønnsfastsetting blir et ledd i arbeidsgivers mål- og	
115.....	resultatstyring.	
116.....		
117.....	Det er avgjørende at alle grupper omfattes av rammene for lønnsoppgjøret. Praksisen med å	
118.....	ta enkeltgrupper av arbeidstakere,* herunder ledere, ut av den ordinære lønnsfastsettelsen, må	* Endring: flyttet innskutt bisetning "herunder ledere" lenger fram
119.....	derfor fjernes. All lønnsfastsettelse og lønnsendring skal være gjenstand for forhandlinger	
120.....	mellom partene. NTL vil motsette seg lønnsystem som baserer seg på individuelle lønnstillegg,	
121.....	og mener derfor at generelle lønns- og arbeidsvilkår må forhandles på et nivå hvor arbeidstakerne	
122.....	har streikerett.	
123.....		
124.....	Det er en forutsetning at lokal lønnsdannelse skjer i forhandlinger mellom likeverdige parter med	
125.....	reelle tvistemuligheter. Også lokale og virksomhetsvise lønnsoppgjør skal bidra til målet om å	
126.....	sikre alle en reallønnsvekst over tid. De lokale lønnskriteriene skal avtales mellom partene	
127.....	innenfor rammene av det kollektive avtaleverket. Kriteriene må være objektive, klare, forutsigbare	
128.....	og kjent for alle ansatte. Kriteriene skal ikke erstatte eller stå i motsetning til de kollektive lønns-	
129.....	systemene som er fastsatt i tariffavtaler. I perioder der sentrale tillegg ikke sikrer reallønnsvekst,	* Endringer: "lønnssystemer" endret til "lønnssystemene" og "tariffavtalene" endret til "tariffavtaler"
130.....	er det enda viktigere å sikre de sentrale målene i den lokale lønnspolitikken.	
131.....		
132.....	Lønnsystemet i staten må ivareta statens særpreg og sikre sentrale verdier for rettsstaten og	
133.....	byråkratiets uavhengige rolle. NTL vil ha likelydende hovedtariffavtaler i staten med felles lønns-	
134.....	system og felles arbeidsvilkår, så lenge dette kan sikres innenfor rammen av NTLs tariffpolitiske	
135.....	prinsipper. Mekanismene i lønnsystemet må ivaretas og forbedres og sikre lønnsutvikling over	
136.....	tid. Intervallene mellom lønnstrinnene må utjevnes. Det er viktig at det finnes pålitelig statistikk	
137.....	som viser lønnsutviklingen mellom grupper, kjønn og virksomheter. Dette bidrar til å sikre	
138.....	åpenhet om lønn i staten og muliggjør tiltak for grupper blant annet for å sikre likelønn.	
139.....		
140.....	1.3 Pensjon	
141.....	Alle skal ha rett til en anstendig pensjon. Folketrygden, AFP og tjenstepensjonsordningene må	
142.....	sikre det økonomiske grunnlaget for en trygg og verdig alderdom for alle. NTL vil jobbe for et	
143.....	pensjonssystem med en sosial profil i tråd med folketrygdens opprinnelige intensjoner. NTLs	
144.....	krav og mål er fortsatt 66 prosent av sluttlønn ved 65 år og med 30 års opptjening.	
145.....		
146.....	NTL ønsker et pensjonssystem som ikke legger opp til privat, individuell sparing for å få en	
147.....	anstendig pensjon. NTL krever et spleiselag mellom myndighetene og partene i arbeidslivet for	
148.....	generell nivåheving av pensjonene.	
149.....		
150.....	Det må etableres brede, kollektive tjenstepensjonsordninger i privat sektor, med livsvarige og	
151.....	kjønnsnøytrale pensjonsytelser. Ordningene må reguleres i tariffavtale. Minstenivået i	
152.....	obligatorisk tjenstepensjon (OTP) må heves.	

188 **2. FAGLIGE RETTIGHETER OG KRAV**

189

190 **2.1 Lov- og avtaleverk**

191 Lovene som regulerer arbeidslivet må bidra til å styrke arbeidstakernes innflytelse på arbeids-

192 plassen og sørge for en jevnere maktbalanse i arbeidslivet. Medbestemmelse i arbeidslivet er en

193 demokratisk rettighet.

194

195 Arbeidsmiljøloven må styrkes og videreutvikles for å sikre de ansattes vern og trygghet i

196 arbeidsforholdet. NTL krever økt forebyggende innsats for å hindre diskriminering og

197 trakassering, herunder seksuell trakassering. NTL krever tiltak og oppfølging når arbeids-

198 takere melder fra om diskriminering, trakassering og mobbing, og andre kritikkverdige forhold

199 på arbeidsplassen. Arbeidstakere som varsler skal sikres mot sanksjoner og gjengjeldelse.

200

201 Lov om statens ansatte innebærer en svekkelse av tjenestemannsretten og stillingsvernet. Et

202 sterkt stillingsvern med adgang til rettslig prøving er avgjørende for å sikre innbyggernes tillit til

203 forvaltningens faglige uavhengighet. Retten til mindretallsanke i ansettelsessaker må

204 gjeninnføres. Adgangen til midlertidighet er for vid og må innskrenkes. Lov om statens ansatte

205 må endres og rettighetene til statsansatte må styrkes.

206

207 Arbeidslivet trenger sterke og brede kollektive avtaler for å fungere godt. Kunnskapen rundt

208 hovedavtalene må bli bedre for å sikre at de praktiseres riktig og for å sikre gode partsforhold.

209 For å sikre god og felles forståelse av lov- og avtaleverket skal det jevnlig arrangeres felles

210 skolering for arbeidstaker- og arbeidsgiversiden i virksomhetene.

211

212 Dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom må forsvares. NTL vil ikke akseptere

213 noen former for kutt i ordningen.

214

215 **2.2 Medbestemmelse**

216 Hovedavtalene inneholder klare bestemmelser om arbeidstakernes medbestemmelse. NTL skal

217 kjempe for at ansatte gjennom sine organisasjoner sikres medbestemmelse på arbeidsplassen.

218 NTL krever at medbestemmelsen utvides og styrkes. Tillitsvalgte må gis tid til å kunne utføre

219 oppgavene sine på en god måte. NTL krever at vervet som tillitsvalgt skal likestilles med vanlig

220 tjeneste og at det vektlegges ved videre tjeneste og karriere.

221

222 Arbeidslivet er i stadig endring og utvikles best gjennom aktiv bruk av de ansattes faglighet og

223 kunnskap. Medbestemmelse er avgjørende for å ivareta de ansattes interesser og samtidig

224 opprettholde gode offentlige tjenester. NTL aksepterer ikke at innleide konsulenter eller eksterne

225 utvalg fortrenger arbeidstakerorganisasjonenes medbestemmelse. NTL vil jobbe for at tillits-

226 valgte har et ekstra vern i omstillingsprosesser, slik at medbestemmelsen ikke blir forringet og

227 at partsrepresentasjonen på arbeidsplassen forblir stabil.

228

229 NTL krever at utvikling av virksomhetene foregår på en måte som ivaretar de ansattes behov for

230 stabilitet og trygghet. Virksomhetene må videreutvikle arbeidstakernes kompetanse og investere

231 i egne ansatte, blant annet slik at de kvalifiserer seg til nye oppgaver i virksomhetene ved

232 omstilling. Ansatte skal få tilbud om etter- og videreutdanning i arbeidstiden og rett til betalt

233 permisjon. Effektiviseringsprosjekt må foregå innenfor rammene av medbestemmelses-

234 apparatet. Virksomhetene bør som hovedregel få beholde effektiviseringsgevinstene og bruke

235 dem i arbeidet med å utvikle bedre tjenester.

* Endring: "melder i fra" endret til "melder fra"

* Endring: "sikre et godt" endret til "sikre gode"

283	2.4 Arbeidsplassutforming
284	NTL legger til grunn at alle arbeidsplasser utformes med hensyn til et forsvarlig arbeidsmiljø, i
285	tråd med arbeidsmiljølovens formålsparagraf. Åpent landskap, aktivitetsbaserte arbeids-
286	plasser og andre tilsynelatende kostnadseffektive løsninger ender ofte med dårligere arbeids-
287	miljø, lavere effektivitet og kvalitet og økt sykefravær. Dette er dyrere enn reduksjonen i
288	arealkostnader. NTL krever at den fysiske utformingen av arbeidsplassene tilpasses oppgavene.
289	som skal gjøres, ikke at arbeidet må tilpasses lite gjennomtenkte kostnads- og arealbesparelser.
290	Arbeidsplassutformingen må ivareta de ansattes helse, sikkerhet og velferd og dette må
291	prioriteres over kortsiktige, økonomiske besparelser. Publikumsarealer må utformes slik at de
292	minimerer risikoen for at ansatte blir utsatt for vold.
293	
294	NTL krever at forskriften om arealnorm i statlige bygg oppheves, og at fagforeningene får
295	utvidet forhandlingsrett knyttet til arbeidsplassutforming og arealendring, både i nye og i
296	eksisterende bygg.
297	
298	Økt bruk av hjemmekontor skal ikke medføre forventninger til digital tilgjengelighet utenfor
299	arbeidstid og ved sykefravær og permisjoner. Samtidig som noe fleksibilitet i muligheten til å
300	arbeide hjemmefra kan være positivt for enkeltpersoners livssituasjon, må det sikres gode,
301	kollektive rammebetingelser.
302	
303	NTL mener at alle arbeidstakere skal ha rett til fast, fysisk arbeidsplass med et fysisk arbeids-
304	miljø som har forsvarlige rammer og hvor de ansatte har gode arbeidsvilkår. Dette må gjelde
305	også i en arbeidshverdag som i større grad er preget av digitale møter. Arbeid i arbeidstakers
306	hjem er en frivillig ordning som skal avtales mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, ikke et
307	effektiviseringstiltak.
308	
309	NTL krever at både arbeid hjemmefra og mobile kontorløsninger skal være omfattet av faste
310	omforente avtaler, retningslinjer og forsikringer.
311	
312	NTL krever full kompensasjon og dekning av kostnader til utstyr, drift og abonnemeter ved
313	arbeid hjemmefra. Også når arbeid utføres i arbeidstakers hjem, må forsvarlige arbeidsforhold
314	fullt ut ivaretas i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser, herunder både fysisk og
315	psykososialt arbeidsmiljø.
316	
317	2.5 Arbeidsmiljø og inkluderende arbeidsliv
318	NTL vil arbeide for at alle virksomheter har en personalpolitikk som gir rom for tilpasninger til
319	individuelle behov innenfor rammen av kollektive avtaler. Den enkelte arbeidstaker må gis økt
320	innflytelse over utformingen av egen arbeidssituasjon.
321	
322	For å nå dette målet må ulike tiltak prøves ut, som for eksempel radikal kvotering av funksjons-
323	hindrede i statlige virksomheter, eller å stille krav til hvor mange funksjonshindrede ansatte en
324	statlig virksomhet må ha.
325	
326	NTL krever at statlige virksomheter tar et særlig ansvar for å rekruttere funksjonshindrede. For
327	at funksjonshindrede skal ha tilgang til arbeidslivet, er det en forutsetning at arbeidsplassene
328	følger prinsippene om universell utforming. NTL skal være en pådriver for et universelt utformet
329	samfunn der alle kan delta.

330..... Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) bygger på en tradisjon for.....

331..... samarbeid og tillit mellom myndigheter, arbeidstakere og arbeidsgivere, både sentralt og lokalt.....

332..... Avtalen bygger på en felles erkjennelse av at aktivitet gjennom arbeid fremmer helse og at tidlig.....

333..... iverksetting av aktive tiltak vil kunne forebygge frafall fra arbeid. Å få flere til å stå lenger i jobb.....

334..... oppnås ikke kun gjennom økonomiske insentiver. Det må være et ansvar for den enkelte arbeids-.....

335..... giver å tilrettelegge, slik at ansatte har en reell mulighet til å jobbe lenger.....

336.....

337..... Staten er landets største arbeidsgiver og har et særskilt ansvar for å være en rollemodell for det.....

338..... øvrige arbeidslivet. Forutsetningen for et inkluderende arbeidsliv er at arbeidsmiljøet er fullt.....

339..... forsvarlig og tilrettelagt både fysisk og psykisk. NTL skal bidra til et større fokus på psykisk.....

340..... helse i arbeidslivet med sikte på større åpenhet og toleranse for dette. NTL vil arbeide for en.....

341..... IA-avtale som har tiltak for redusert sykefravær, sysselsetting for funksjonshindrede og et godt.....

342..... arbeidsliv for seniorer. For å få et inkluderende arbeidsliv må sykelønnsordningen opprettholdes.....

343..... tilretteleggingsplikten i arbeidsmiljøloven overholdes og arbeidsgiverne må føre en aktiv seniorpolitikk.....

344.....

345..... NTL krever at støtteordninger som for eksempel tilpasningstilskudd til virksomheter og tilskudd.....

346..... til funksjonsassistanse økes, og gis som varige tilskudd til faste stillinger.....

347.....

348.....

349.....

350..... **3. EN GOD FORVALTNING**.....

351.....

352..... **3.1 Forvaltningens rammevilkår**.....

353..... NTL vil kjempe for en sterk offentlig sektor for å sikre rettferdig omfordeling av verdiskapningen.....

354..... og god og effektiv bruk av våre felles ressurser. Dette ivaretas best ved at viktige samfunns-.....

355..... oppgaver løses i offentlig regi, av offentlig ansatte. Offentlig sektor må dimensjoneres slik at.....

356..... samfunnsoppdraget kan utføres med høy kvalitet og til fellesskapets beste.....

357.....

358..... Forvaltningens virksomhet bygger på sentrale forvaltningsverdier som likebehandling.....

359..... rettssikkerhet, nøytralitet, faglig uavhengighet og effektivitet. For at forvaltningen skal kunne.....

360..... etterleve disse verdiene, må virksomhetene gis tilstrekkelige økonomiske rammer. NTL krever en.....

361..... sterk offentlig sektor som er underlagt politisk styring med basis i faglighet og tillit.....

362.....

363..... De siste tiårene har ideer basert på markedsstyring lagt viktige premisser for endrings- og.....

364..... styringsreformer i offentlig sektor. Sentrale elementer har vært mål- og resultatstyring, bestiller/.....

365..... utførermodeller, oppsplitting av virksomheter, økt grad av privatisering og konkurranseutsetting.....

366..... og svekkelse av det offentlige som tjenesteyter. Dette, kombinert med kutt i offentlig sektors.....

367..... driftsbudsjetter, men ikke nedprioritering av oppgaver, fører til utarming og en drift som går på.....

368..... sparebluss og vil over tid svekke sektorens handlingsrom og evne til å utføre samfunnsoppdra-.....

369..... get. En slik systematisk nedbygging av kvaliteten i offentlig sektor kan undergrave tilliten til.....

370..... forvaltningen og støtten til velferdsstaten. Mål- og resultatstyring og andre markedsstyrings-.....

371..... prinsipper må derfor avvikles.....

372.....

373..... NTL krever en tillitsreform for å styrke offentlig sektor. Markedsstyringen må erstattes med.....

374..... medbestemmelse, faglighet og tillit til de ansatte. Regjeringen har ansvar for å endre styringen.....

375..... finansieringen, organiseringen og arbeidsgiverpolitikken i staten slik at tillitsbasert styring på.....

376..... alle forvaltningsnivåene blir mulig. Reformen må føre til at avtaleverket blir etterlevd, at leder-.....

377..... opplæringen i staten gir kompetanse om statens særegenhet og avtaleverk og at mål- og.....

378..... resultatstyringen erstattes med politisk styring på overordnede målsettinger. Organisasjons-.....

379..... former som undergraver medbestemmelse og som bygger på konkurranse og markedsstyring.....

380..... må avvikles.....

* Endring: satt inn komma

* Endringer: "en tillitsbasert" endret til "tillitsbasert" og "i alle forvaltningsnivåene" endret til "på alle forvaltningsnivåene"

381.....	NTL ønsker å sikre likeverdige og gode offentlige tjenester i hele landet som tar hensyn til	
382.....	mangfoldet i befolkningen. NTL går imot å flytte etablerte arbeidsplasser og virksomheter	
383.....	Dersom arbeidsoppgaver flyttes, mener NTL at de ansatte skal gis mulighet til å arbeide med	
384.....	relevante arbeidsoppgaver på sitt nåværende arbeidssted og at virksomhetene gis tilstrekkelige	
385.....	midler til omstilling. Nye statlige virksomheter skal som hovedregel etableres utenfor de store	
386.....	byregionene slik at man sikrer statlige arbeidsplasser i hele landet	
387.....		
388.....	Konsulenttjenester er kostbart, fortrenger ordinære arbeidsplasser og reduserer på sikt	
389.....	virksomhetens egen kompetanse. Bruk av konsulenter må begrenses mest mulig og staten må	
390.....	arbeide målrettet for å bygge kompetanse internt	
391.....		
392.....	Norsk forvaltning skal utføres i Norge. NTL krever av sikkerhets- og styringshensyn at ingen	* Endring: satt inn bindestrek
393.....	oppgaver flyttes til utlandet der det ikke er nødvendig ut fra arbeidets art	
394.....		
395.....	3.2 Styring og ledelse av forvaltningen	
396.....	En god forvaltning er avhengig av gode prinsipper for styring og ledelse. Forvaltningen skal løse	
397.....	komplekse oppgaver og ivareta til dels kryssende hensyn og behov, og har medarbeidere med	
398.....	svært ulik bakgrunn og oppgaver. Statlige ledere må ha fagkunnskap om arbeidsområdene de er	
399.....	satt til å lede	
400.....		
401.....	Markedsstyring i offentlig sektor er ikke kun et problem for de velferdsoppgavene offentlig	
402.....	sektor skal utføre, men bidrar til å undergrave partssamarbeidet og individualiserer krav til de	
403.....	ansattes arbeidsinnsats	
404.....		
405.....	Markedsstyringsprinsipper svekker folkestyrte offentlige forvaltningsoppgaver, de ansattes	
406.....	medbestemmelse og fører til en mindre effektiv offentlig sektor, hvor et omfattende rapporterings-	* Endring: "der" erstattet av "hvor"
407.....	regime flytter fokus fra kvalitet og samfunnsoppdrag til kvantitet og produksjonsmål. Dette	
408.....	svekker ikke bare de ansattes rettigheter, men også innbyggernes mulighet til å fremme krav	
409.....	overfor forvaltningen og rett til tjenester fra det offentlige. NTL vil jobbe imot en slik utvikling	
410.....	og krever økt fokus på faglighet og kvalitet i utførelsen av samfunnsoppdraget. Det må utvikles	
411.....	alternativer til markedsstyringen	
412.....		
413.....	NTL mener lederopplæringen må endres. Ledere på alle nivå må lære om sektorens særpreg og	
414.....	få opplæring i partssamarbeidet og gjeldende lov og avtaleverk. Ledelse i staten skal basere seg	
415.....	på demokratiske verdier, partssamarbeid og tillit til de ansatte. Kunnskapen om hvordan	
416.....	virksomheter som oppfyller et samfunnsoppdrag bør ledes må styrkes	
417.....		
418.....	De ansattes kunnskap og kompetanse er offentlig sektors fremste ressurs og må tas bedre	
419.....	i bruk. I stedet for unødvendig måling og kontroll, må ansatte gis økt tillit til å styre sin egen	
420.....	arbeidshverdag. HR-trenden i offentlig sektor kjennetegnes av arbeidsgivere som vil utvide	
421.....	styringsretten på bekostning av arbeidstakernes medbestemmelse gjennom deres	
422.....	organisasjoner. Oppgaver som tidligere ble løst i medbestemmelsesapparatet og i parts-	
423.....	samarbeidet tas over av HR-systemene. NTL krever at det settes i gang et arbeid for å styrke	
424.....	partssamarbeidet på arbeidsplassen. For å lykkes må HR-trenden med individualisering av	
425.....	arbeidslivet fjernes	
426.....		
427.....	Kvalitet og faglig skjønn er avgjørende for å sikre innbyggernes rettssikkerhet, og likeverdige	
428.....	tjenester. En økonomisering av de ansattes arbeidsoppgaver gjennom målstyring og produksjons-	
429.....	mål, representerer en mistillit som svekker de ansattes faglighet og uavhengighet. NTL vil derfor	
430.....	jobbe mot alle former for individualisering av produksjonsmål. Økonomireglementet i staten må	
431.....	endres i tråd med dette	

432..... Arbeidstakerne må sikres mot ulovlig eller uønsket overvåking på arbeidsplassen. NTL vil

433..... arbeide mot rapporterings- og målstyringssystemer som identifiserer den enkelte og som fratar

434..... de ansatte innflytelse over egen arbeidshverdag. NTL går imot ulike former for individualiserte

435..... mål og vurderinger da de er subjektive, vilkårlige og hindrer et likeverdig partsforhold.

436..... Kartlegging av den enkelte ansattes personlighet og holdninger skal ikke forekomme.

437.....

438..... Hovedavtalenes formålsparagrafer fastslår at partene skal finne løsninger i fellesskap. NTL ser

439..... at arbeidsgiverne i større grad søker å omgjøre saker som skal løses i medbestemmelses-

440..... apparatet til juridiske spørsmål. Denne rettsliggjøringen av partsspørsmålene undergraver

441..... hovedavtalenes formål. Dette svekker partssamarbeidet, som er en av bærebjelkene i den

442..... norske arbeidslivsmodellen. NTL krever at ansattes erfaring og kompetanse i større grad tas i

443..... bruk ved omstilling og i utviklingen av virksomhetene.

444.....

445..... Arbeidsgivere stiller i økende grad krav til de tilsattes lojalitet og atferd gjennom verdiplattformer,

446..... leder- og medarbeiderplattformer, husregler og lignende. En slik utvikling er et forsøk på å utvide

447..... styringsretten. Bruken av såkalte faktaundersøkelser er økende. Faktaundersøkelser er arbeids-

448..... givers metode, som marginaliserer partssamarbeidet og vernetjenesten, og er en trussel mot

449..... de ansattes rettssikkerhet i tilsetningsforholdet. Konflikter må søkes løst på lavest mulig nivå

450..... i organisasjonen gjennom medbestemmelsesapparatet, arbeidsmiljøutvalg og verneombuds-

451..... ordningen. Faktaundersøkelser og lignende prosesser må forbys. NTL krever at arbeidsgiver må

452..... legge til rette for at alle ansatte skal kunne ytre seg fritt i faglige spørsmål på arbeidsplassen,

453..... også som privatpersoner, uten fare for gjengjeldelse eller sanksjoner.

454.....

455..... **3.3 Digitalisering**

456..... Offentlig sektor har gjennom mange tiår vært blant de fremste til å ta i bruk mulighetene som

457..... ligger i digitalisering. NTL støtter opp om en videre digitalisering av forvaltningen som ivaretar

458..... og videreutvikler innbyggernes tilgang til offentlige tjenester, rettssikkerhet, arbeidsmiljøet til de

459..... ansatte og hensynet til en mer effektiv forvaltning.

460.....

461..... NTL mener utvikling og drift av offentlige IKT-tjenester må organiseres slik at de er underlagt

462..... demokratisk styring og kontroll. Forvaltning av IKT-systemene må anses som en statlig kjerne-

463..... oppgave. Statlige virksomheter bør utvikle og drifte sine fagsystemer i egen regi og ha eierskap

464..... til sin egen digitale struktur og arkitektur. NTL krever at det opprettes en statlig eid og drevet

465..... skytjeneste for behandling og lagring av offentlige data.

466.....

467..... Den digitale utviklingen utfordrer forutsetningene for partssamarbeidet. Medbestemmelsen over

468..... IT-utviklingen i virksomhetene må styrkes. En vellykket digitalisering forutsetter at virksomhetene

469..... gis tilstrekkelige midler til utvikling og implementering, og at arbeidet er forankret i

470..... medbestemmelsesapparatet. Tverretatlige IT-løsninger må underlegges medbestemmelse i

471..... henhold til Hovedavtalen i staten.

472.....

473..... NTL skal jobbe for en regulering og organisering som ivaretar arbeidstakernes rettigheter og

474..... sikkerhetsnett i det framtidige arbeidslivet.

475.....

476..... For mange ansatte vil det være nødvendig med kompetanseheving eller -endring, og NTL krever

477..... at arbeidsgiverne iverksetter tiltak som gir de ansatte mulighet til å videreutvikle sin kompetanse.

* Endring: "partssamarbeid" endret til "partssamarbeidet"

* Endring: "framtidig" endret til "framtidig"

478..... Offentlig sektors fremste oppgave er å gi alle innbyggere god hjelp når de trenger det. For.....

479..... flertallet av innbyggerne kan dette i stadig større grad gjøres på digitale plattformer. De som.....

480..... ikke behersker disse, må få tilbud om brukeropplæring og veiledning. Digitaliserte løsninger må..

481..... ikke uthule prinsippet om lik tilgang til offentlige tjenester. Det offentlige må tilrettelegge sine.....

482..... tjenester for innbyggere som ikke benytter digitale løsninger. Offentlige tjenester må innrettes.....

483..... slik at alle har mulighet til å få hjelp og bistand gjennom personlig oppmøte eller henvendelser.....

484..... via telefon. Veiledningsplikten må ivaretas uavhengig av hvordan man tar kontakt med det.....

485..... offentlige.....

486.....

487.....

488.....

489..... **4. KLIMA, MILJØ OG DET GRØNNE SKIFTET**.....

490.....

491..... NTL ønsker en bærekraftig utvikling der hensynet til miljø og rettferdig fordeling mellom fattige.....

492..... og rike land setter rammen for økonomisk vekst og forbruk. Forbruks- og produksjonsmønstre.....

493..... må legges om i hele verden. Norges klimapolitikk og klimamål må være i tråd med Parisavtalens.....

494..... målsetninger. Bevaring av biologisk mangfold og reduksjon av klimagassutslipp er overordnede.....

495..... mål som må legge føringer på tvers av ulike sektorer også i Norge.....

496.....

497..... Som Norges største byggherre og innkjøper må offentlig sektor forplikte seg til klimavennlige.....

498..... løsninger i alle anbudsprosesser. Offentlig sektor skal være en pådriver for utvikling og bruk av.....

499..... ny og miljøvennlig teknologi innen bygg og produksjon. Som oppdragsgiver skal offentlig sektor.....

500..... innrette sin anskaffelsespraksis slik at den fremmer null- og lavutslippsløsninger og sirkulær.....

501..... økonomi, samt unngår helse- og miljøfarlige stoffer. Offentlige oppdragsgivere må også utvikle.....

502..... tiltak for bedre oppfølging og etterlevelse av klima- og miljøvennlige anskaffelser.....

503.....

504..... Transportsektoren er sentral for å løse miljø- og klimautfordringene. Gods må over fra vei til sjø.....

505..... og bane og for å nå klimamålene må utslippene fra alle transportformer reduseres. Likevel er et.....

506..... åpent og trygt veinett avgjørende for bosetting og næringsutvikling over hele landet. Der det er.....

507..... sikkerhetsmessig forsvarlig bør vedlikehold av og klimatilpasningstiltak på eksisterende vei.....

508..... prioriteres framfor bygging av ny vei. NTL ønsker en omfattende utbygging og opprustning av.....

509..... miljøvennlig kollektivtrafikk, også utenfor byområdene. Virksomhetene må prioritere miljø.....

510..... vennlige alternativer framfor økonomi når det gjelder jobbreiser. Utbygging av jernbanenettet.....

511..... nordover er avgjørende for bosetting og næringsliv i nord. Nord-Norgebanen må bygges.....

512.....

513..... I internasjonalt klimasamarbeid må Norge være en pådriver for forpliktende avtaler om.....

514..... utslippskutt. For å ivareta solidaritet med utviklingsland og de landene som rammes hardest av.....

515..... klimaendringer bør verdenssamfunnet bidra til klimatilpasning og grønn utvikling.....

516.....

517..... Av hensyn til klimaendringer må en rettferdig omstilling av olje- og gassnæringen planlegges.....

518..... med mål om en framtidig utfasing av fossile ressurser. Lofoten, Vesterålen, Senja og andre.....

519..... sårbare områder må varig vernes som petroleumsfrie soner. NTL vil jobbe for at det ikke åpnes.....

520..... nye olje- og gassfelt på norsk sokkel.....

521.....

522..... Klima- og miljøavgifter er en sentral bærebjelke i klimapolitikken. Dersom vi skal nå klima.....

523..... målene, må det bli dyrere å slippe ut klimagasser. Den sosiale profilen i klimapolitikken må.....

524..... sikres gjennom et omfordelende skattesystem og en sterk velferdsstat, ikke kutt i avgiftene.....

525.....

526..... For å jobbe for et bedre miljø bør Norge være i front for å starte opprydning av plast i havet og.....

527..... begrense utslippet av mikroplast i havet. Norge skal jobbe aktivt for at alle lands militære utslipp.....

528..... telles med i de nasjonale klima- og miljøregnskapene.....

* Endring: "enhver" endret til "alle"

* Endring: "klimatilpassing" endret til "klimatilpasning"

529.....	På samme måte som staten har tilrettelagt for at oljenæringen har kunnet vokse gjennom en
530.....	aktiv næringspolitikk og reguleringer, må staten nå legge til rette for en overgang til framtidss-
531.....	rettede, klimavennlige næringer. Norsk næringspolitikk må bygge videre på det beste av norsk
532.....	industribygging for å kunne skape nye, grønne næringer. Næringspolitikken bør støtte opp under
533.....	grønne næringer som på sikt vil bli lønnsomme.
534.....	
535.....	Norsk næringspolitikk må ha som overordnet mål å bidra til omstilling til et nullutslippssamfunn
536.....	og utnytte mulighetene omstillingen gir til verdiskapning og nye arbeidsplasser. Det er store
537.....	muligheter i det grønne skiftet og Norge har både kompetanse, kapital og teknologi til å lykkes.
538.....	Myndighetene må ta en aktiv rolle i omstillingen og legge til rette for innovasjon og nærings-
539.....	utvikling. Den grønne omstillingen må gjennomføres på en måte som ivaretar viktige naturverdier
540.....	og hensynet til samiske næringer og interesser.
541.....	
542.....	NTL krever minst 100 000 nye arbeidsplasser, for eksempel innen batteriproduksjon, havvind,
543.....	hydrogen, karbonfangst og -lagring, prosessindustri og skog- og trenæringen. Når staten bidrar
544.....	med kapital til næringsutvikling, må det være en forutsetning at de nye jobbene fører til store
545.....	utslippskutt.
546.....	
547.....	For å bidra til det grønne skiftet ønsker NTL at Statens pensjonsfond utland, kommunale fond
548.....	og andre offentlige og private investorer trekker sine investeringer ut av fossilindustri, og heller
549.....	satser på grønne alternativer og slik bidrar aktivt til bedre klimaløsninger. Det offentlige må sette
550.....	av mer ressurser til forskning på, og utvikling av mer effektive, fornybare og miljøvennlige måter
551.....	å framskaffe, omforme og forbruke energi på i omstillingen mot nullutslippssamfunnet.
552.....	
553.....	Norges naturressurser og infrastruktur må eies og forvaltes av det offentlige. Strøm er et grunn-
554.....	leggende behov for både innbyggere og industri, og staten må sikre forutsetninger for at det
555.....	grønne skiftet kan realiseres. Det kan ikke eksporteres kraft på bekostning av forsynings-
556.....	sikkerheten og en viss forutsigbarhet for pris for både husholdninger og bedrifter.
557.....	
558.....	Arbeidsgivere og arbeidstakere bidrar sammen til en kontinuerlig kompetanseheving og
559.....	utvikling av norske virksomheter. Skal vi lykkes med det grønne skiftet og framtidige omstillinger,*	* Endring: satt inn komma
560.....	må partene i arbeidslivet samarbeide godt, ha faste og trygge jobber og legge til rette for en
561.....	kompetanseheving og -dreining som involverer, ikke ekskluderer, de ansatte. Staten må skape
562.....	trygghet for omstilling, trygghet for virksomhetene, og trygghet for enkeltmenneskene. De som
563.....	står i midten av omstillingen skal ikke måtte ta kostnadene selv, det er fellesskapets ansvar.
564.....	
565.....	
566.....	
567.....	5. HØYERE UTDANNING OG FORSKNING
568.....	
569.....	Utdanning og forskning er grunnlaget for videreutvikling av demokrati og velferd. Lik rett til
570.....	utdanning er derfor et grunnleggende demokratisk prinsipp. Høyt utdanningsnivå og
571.....	selvstendige fagarbeidere med høy kompetanse og et velferdssamfunn med små forskjeller er
572.....	et konkurransefortrinn. Offentlig utdanning skal være gratis.
573.....	
574.....	Overordnet styring og finansiering av utdannings- og forskningssektoren er et offentlig ansvar.
575.....	Universitetene og høgskolene skal være demokratisk styrte statlige forvaltningsorgan. Andre
576.....	tilknytningsformer med fokus på økonomiske insentiver undergraver sektorens samfunns-
577.....	oppdrag. Prioritering må gjøres på bakgrunn av samfunnets behov og må ikke underordnes
578.....	kommersielle hensyn. Internasjonalisering av utdanning og forskning må bygge på samarbeid
579.....	mellom ulike nasjonale utdanningssystemer og utdanning må ikke gjøres til en handelsvare.

624..... Et godt læringsutbytte krever et helhetlig og inkluderende læringsmiljø som tar hensyn til faglige,
625..... sosiale og velferdsmessige forhold. Studentene skal sikres rett til medvirkning. Deres primære...
626..... velferd, inkludert et trygt bomiljø, gode helse- og rådgivingstjenester, sunn mat og et tilpasset.....
627..... barnehagetilbud, skal ivaretas av studentsamskipnadene. Studentene må sikres et billig og godt
628..... boligtilbud i tilknytning til studiestedet. For å få dette til må studentsamskipnadene bygge
629..... minimum 3000 nye studentboliger per år for å møte det reelle behovet, kostnadsrammene økes .
630..... og indeksreguleres årlig også for gitte tilsagn. Tilsagn må også gis for å vedlikeholde allerede
631..... eksisterende studentboliger. Tilskuddsandelen settes til 50 prosent av kostnadsrammen.....
632..... Kostnadsrammen og tilskuddsandelen skal være lik i hele landet.....
633.....
634..... En gunstig studiefinansiering må sikre at alle har lik rett til utdanning, uavhengig av alder, kjønn,..
635..... økonomi eller sosial situasjon. NTL er motstander av skolepenger og søknadsgebyrer innen
636..... høyere utdanning, også for internasjonale studenter og etter- og videreutdanning. For å skape
637..... trygghet og forutsigbarhet må studiefinansieringen knyttes til grunnbeløpet i folketrygden. Å
638..... være student er fulltidsjobb. Det må være mulig å leve på studiestøtte fra Lånekassen.....
639.....
640..... NTL krever en politisk styrt rente på studielån og studiestøtte på minst 1,5 G, der 70 prosent skal
641..... gis som stipend. NTL mener at all utdanning har verdi, og at omgjøring av stipend ikke skal
642..... knyttes til gjennomføring av en grad. Ubalanse mellom kjønnene på ulike studieretninger
643..... forsterker kjønnsdelingen av arbeidsmarkedet. Tiltak for å motvirke denne ubalansen innen
644..... enkelte studieretninger, som for eksempel kjønnspoeng og kjønnskvoltering ved opptak, er derfor
645..... positivt.....
646.....
647..... Funksjonshindrede er underrepresentert i høyere utdanning. Studiesteder og kommuner må bli...
648..... bedre på å tilrettelegge studiehverdagen til funksjonshindrede studenter, både gjennom bedre
649..... tilrettelegging ved studiestedene, og ved at kommunenes tilbud er tilstrekkelig, særlig i form av...
650..... brukerstyrt personlig assistanse (BPA).....
651.....
652..... Folkehøgskolene er et viktig supplement til ordinære utdanningsløp og må sikres trygge ramme-
653..... vilkår.....
654.....
655..... Kunnskap er en viktig kilde til innflytelse og bidrar til at hvert enkelt menneske aktivt kan delta i ...
656..... samfunnet. NTL mener derfor at forskning og utdanning først og fremst er et fellesanliggende
657..... som bør skje i regi av offentlig sektor. Offentlig finansiert forskning bør i størst mulig grad
658..... publiseres åpent tilgjengelig.....
659.....
660..... NTL vil motsette seg at utdanning som finansieres av offentlige midler skal kunne gi grunnlag
661..... for utbytte.....
662.....
663..... Høyere yrkesfaglig utdanning er for lite utbygd og må i større grad gjøres likeverdig med annen...
664..... høyere utdanning. Fagskole har en viktig rolle som selvstendig utdanning vei og som tilbyder av...
665..... etter- og videreutdanning.....

666	6. VELFERD, LIKE MULIGHETER OG FELLESKAPSLØSNINGER
667	
668	6.1 Velferd og like muligheter
669	Velferdsstaten er fundamentet for et godt og demokratisk samfunn. Velferdsstaten må være
670	sterk og forutsigbar, samtidig som den stadig må utvikles for å imøtekomme folks behov. Alle
671	skal ha like muligheter til deltakelse i skole og utdanning, tilgang til gode og tilpassede helse- og
672	velferdstjenester og et sterkt sosialt og økonomisk sikkerhetsnett. Tannhelse må likestilles med
673	øvrige helsetjenester.
674	
675	Folketrygdens ytelser må opp på et nivå som gjør det mulig å leve et fullverdig liv. Ytelser fra
676	folketrygden må være rettighetsbaserte og omfatte alle. Flere barn enn tidligere lever i familier
677	med vedvarende lav inntekt. NTL skal arbeide for en uføretrygd som gir trygghet og
678	forutsigbarhet og som bidrar til å utjevne forskjeller. En økning av barnetillegget i uføretrygden
679	vil bidra til å bekjempe barnefattigdom. NTL vil øke barnetrygden og beholde denne som en
680	universell ordning. NTL vil jobbe for at pleiepenger ikke skal være tidsavgrenset.
681	
682	Tillit til skattesystemet er avgjørende for folks vilje til å betale skatt. Det offentliges inntekter
683	avhenger av at skattleggingen oppfattes som rettferdig. NTL mener at skattesystemet i større
684	grad bør bidra til utjevning, med økt skatt for de med høyest inntekt, formue og aksjeutbytte.
685	
686	Skattlegging må skje i det landet inntektene oppstår, og norske myndigheter må ta initiativ til å
687	utvikle folkeretten for å bekjempe skatteflukt og skatteparadis.
688	
689	Veksten i offentlig sektor bør minst være på nivå med veksten i privat sektor. Offentlig og privat
690	sektor er gjensidig avhengige av hverandre for å fungere.
691	
692	Velferdsstaten sikrer lik rett til utdanning, helse- og andre velferdstjenester, samtidig som den
693	legger til rette for at privat sektor utvikler seg. Offentlig sektor legger til rette for at folk kan
694	kombinere arbeid og omsorgsoppgaver. Dette fremmer likestilling og mer rettferdig fordeling.
695	
696	Å ha et trygt sted å bo er en grunnleggende forutsetning for et godt liv. Stat og kommune må
697	pålegges og gis økonomisk mulighet til å videreutvikle modeller for sosial boligbygging. Dette
698	kan best gjøres i tett samarbeid med Husbanken og Statens pensjonskasse, slik at de har
699	konkurransedyktige betingelser i forhold til private aktører. Eksempelvis gjennom modeller som
700	«fra leie til eie» og insentiver for førstegangskjøpere.
701	
702	6.2 Privatisering og utskilling
703	NTL vil kjempe for en sterk offentlig sektor, for å sikre rettferdig fordeling av verdiskapingen og
704	god og effektiv bruk av våre felles ressurser. Dette ivaretas best ved at viktige samfunns-
705	oppgaver løses i offentlig regi, av offentlig ansatte. Veier, jernbane, lufthavner, strømmnett og
706	bredbånd er eksempler på infrastruktur som best organiseres gjennom fellesskapsløsninger,
707	samtidig som det er avgjørende for næringsutvikling i hele landet. NTL vil derfor kjempe for å
708	styrke og utvide offentlig sektors ansvar for sentrale samfunnsoppgaver.

7.09..... Privatisering av statlige tjenester eller myndighetsutøvelse skal ikke forekomme. Offentlige
7.10..... midler skal komme innbyggerne til gode og ikke gå til profitt hos private tjenestetilbydere. NTL
7.11..... vil forby profitt på velferdstjenester. Privatisering, nedsalg og reduksjon i offentlig eierskap og
7.12..... oppsplitting av virksomheter, fører til uforutsigbarhet for brukere og ansatte, svekket lønn og
7.13..... pensjon for ansatte, og dårligere demokratisk styring. NTL krever stans i all privatisering,
7.14..... utskilling og konkurranseutsetting av offentlige oppgaver, arbeidsplasser og infrastruktur. Der
7.15..... offentlige oppgaver allerede er privatisert, konkurranseutsatt eller skilt ut må dette reverseres.
7.16..... NTL er imot utstrakt bruk av kjøp av tjenester til erstatning for å løse oppgaver i egen regi og
7.17..... med egne faste ansatte.
7.18.....
7.19..... Statlige virksomheter har et særskilt samfunnsansvar i forbindelse med anbudsprosesser. Dette
7.20..... gjelder ikke minst ansvaret for å sikre gode arbeidsbetingelser og vilkår. NTL mener at det skal
7.21..... være krav om tariffavtale i alle offentlige anskaffelser.
7.22.....
7.23..... **6.3 Arbeidslivskriminalitet og svart økonomi**
7.24..... NTL vil aldri akseptere svart økonomi, sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og menneske-
7.25..... handel. Sosial dumping gir dårlige arbeidsvilkår for de som rammes direkte, og fører til
7.26..... vekking av rettigheter i hele arbeidslivet. Offentlige virksomheter må styrke samordningen av
7.27..... arbeidet mot sosial dumping.
7.28.....
7.29..... Offentlig sektor skal ikke anskaffe varer og tjenester fra virksomheter som driver sosial
7.30..... dumping, og bør kreve at leverandører i bransjer med behov for læreplasser benytter lærlinger.
7.31..... Staten har en særskilt rolle som Norges største innkjøper og byggherre. NTL krever at alle inn-
7.32..... kjøp av varer og tjenester skal gjøres fra leverandører som kontrollerer at lønns- og arbeidsvilkår
7.33..... hos sine underleverandører samsvarer med krav i lov, forskrift og avtaleverk.
7.34.....
7.35..... Økonomisk kriminalitet fører til urettmessig og uønsket fordeling av samfunnets ressurser og er
7.36..... grunnlag for sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og annen alvorlig kriminalitet. Kampen mot
7.37..... skatteunndragelser og annen økonomisk kriminalitet må styrkes. Det er nødvendig med et bedre
7.38..... samarbeid mellom offentlige etater, og tilstrekkelige ressurser må prioriteres til dette arbeidet.
7.39..... NTL krever at kontrollatene, politiet og straffesakskjeden sikres ressurser til å forfølge og
7.40..... stoppe arbeidslivskriminalitet og svart økonomi. NTL krever at A-krimsentrene får tilstrekkelige
7.41..... ressurser og lovhemler til å innhente og dele nødvendig informasjon.
7.42.....
7.43..... **6.4 Mangfold og likeverd**
7.44..... Norge er et flerkulturelt samfunn hvor mangfold er en del av folks hverdag. God integrering er
7.45..... avgjørende for at kultur mangfoldet gjør samfunnet vårt rikere på kunnskap, språk, meninger
7.46..... og livssyn. NTL vil bekjempe en utvikling hvor arbeidsledighet og store økonomiske forskjeller
7.47..... mellom grupper skaper grobunn for sosiale underklasser, segregering, fremmedhat og rasisme.
7.48..... NTL krever at alle asylsøkere og ureturnerbare får rett til å arbeide, og at introduksjonsprogram-
7.49..... met for flyktninger styrkes på området fagforeningenes rolle og viktigheten av å organisere seg.
7.50.....
7.51..... God språkopplæring er avgjørende for å få til et godt integreringsarbeid. Denne opplæringen bør
7.52..... være relevant ut fra kompetansen innvandrere har med seg til Norge og framtidige jobbmuligheter.
7.53..... Det skal være mulig å kombinere språkopplæringen med arbeidspraksis. NTL krever bedre
7.54..... kartlegging og bruk av asylsøkeres og flyktningers kompetanse og sterkere satsing på norsk-
7.55..... opplæring. Språkopplæring bør være et gratis tilbud til alle med utenlandsk opprinnelse som er
7.56..... bosatt i Norge. Det er også behov for bedre og raskere godkjenningsordninger for formell og
7.57..... uformell kompetanse for innvandrere.

* Endringer: "framtidige" endret til "framtidige"

7.58..... Staten som arbeidsgiver har et særlig ansvar for å rekruttere arbeidstakere slik at det gjenspeiler
7.59..... samfunnet vårt. Diskriminering ved ansettelser er ulovlig og skal ikke forekomme. Representanter..
7.60..... i ansettelsesråd og innstillingsråd må få opplæring i diskrimineringslovverket. Det bør tilstrebess..
7.61..... at personer med minoritetsbakgrunn er med i ansettelsesprosesser.....
7.62.....
7.63..... NTL ønsker et åpent og inkluderende samfunn, og vil bekjempe alle former for diskriminering og
7.64..... rasisme. NTL ser med bekymring på framveksten av høyreekstreme organisasjoner som ytrer.....
7.65..... seg hatefullt mot grupper av mennesker i Norge. Slike organisasjoner og nettsteder bør ikke få.....
7.66..... støtte fra det offentlige. NTL skal være med på å bekjempe rasisme og fascisme, og vil også.....
7.67..... bidra til et politisk ordskifte som ikke bidrar til polarisering, fremmedfrykt og intoleranse.....
7.68..... gjennom negative framstillinger av urfolk, innvandrere og flyktninger. Ingen må utsettes for.....
7.69..... hatkriminalitet og vold på grunn av sin hudfarge, opprinnelse, legning, funksjonsvariasjon eller.....
7.70..... kjønnslige uttrykk. NTL skal arbeide målrettet for å sikre at alle behandles likeverdige. Retten til.....
7.71..... å søke om permanent oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag må ikke begrenses av inntekt.....
7.72..... Arbeidsstyrken og de tillitsvalgte bør gjenspeile mangfoldet i befolkningen og vi må bidra aktivt.....
7.73..... til at alle behandles likeverdige. Formelle og faktiske hindringer må identifiseres og fjernes.....
7.74.....
7.75..... NTL krever at minst én arbeidssøker med minoritetsbakgrunn som er kvalifisert og oppfyller.....
7.76..... kravene, skal innkalles til intervju i statlig heleide bedrifter, kommunale og private virksomheter.....
7.77.....
7.78..... **6.5 Likestilling**
7.79..... Likestilling handler om grunnleggende maktstrukturer i samfunnet. NTL vil kjempe for at man.....
7.80..... skal ha reell likestilling og de samme lovfestede rettigheter, uavhengig av kjønn, kjønnsidentitet.....
7.81..... og kjønnsuttrykk. I Norge i dag har kvinner og menn stort sett de samme lovfestede rettigheter,.....
7.82..... men fremdeles er det langt igjen til full likestilling.....
7.83.....
7.84..... Lov om likestilling mellom kvinner og menn er svekket og omgjort til en allmenn diskriminerings-
7.85..... lov. Så lenge vi ikke har full likestilling mellom kjønnene vil NTL kreve at lov om likestilling.....
7.86..... mellom kvinner og menn gjeninnføres og styrkes.....
7.87.....
7.88..... Foreldrepermisjon er et gode for barn og foreldre, men også for norsk arbeidsliv. Gunstige.....
7.89..... permisjonsordninger sikrer høy yrkesdeltakelse blant kvinner. Fedrekvoten bidrar til å fremme.....
7.90..... likestilling i arbeidslivet. NTL krever at fedrekvoten minst opprettholdes på dagens nivå. At både
7.91..... mødre og fedre har permisjon øker ordningens legitimitet hos arbeidsgiverne. NTL krever at.....
7.92..... kontantstøtten fjernes.....
7.93.....
7.94..... De fleste i Norge kan leve gode og åpne liv uten å bli utsatt for intoleranse, trakassering og.....
7.95..... diskriminering. For personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet kan åpenhet by på.....
7.96..... en utfordrende arbeidshverdag. NTL mener at det er en styrke for alle virksomheter å ha.....
7.97..... medarbeidere av flere kjønn og hvor kjønns mangfold blir respektert. Bedrifter og arbeidsplasser.....
7.98..... skal være diskrimineringsfrie og derfor er holdningskapende arbeid essensielt for deltagelse.....
7.99..... og for å hindre forskjellbehandling. For å kunne bidra til dette skal temaet kjønns- og seksualitets-
8.00..... mangfold være en del av opplæringen for tillitsvalgte og verneombud.....

801..... Vold mot kvinner er et stort samfunnsproblem. NTL vil jobbe for at arbeidet med å bekjempe.....

802..... vold mot kvinner, vold mot barn, vold i nære relasjoner, netthets, seksuell trakassering og.....

803..... seksualisert vold intensiveres. Ordningen med krisesentre må styrkes, og politiet og retts-.....

804..... vesenet må forsterkes og prioritere forebygging av vold, spesielt i nære relasjoner. For bedre.....

805..... hjelp og forebygging av kjønnsrelatert vold er det nødvendig med et kompetanseløft i voksen-.....

806..... opplæringen. Tilbudet om gratis juridisk rådgiving for kvinner som utsettes for vold må bygges.....

807..... ut. Kampen mot prostitusjon og menneskehandel må prioriteres, sexkjøpsloven opprettholdes.....

808..... og hjelpetiltakene må styrkes. Ofre for menneskehandel må gis sterkere rettsvern og.....

809..... beskyttelse, samt varig oppholdstillatelse.....

810.....

811..... **6.6 Aktivt og forebyggede arbeid for likestilling og mot diskriminering**.....

812..... NTL krever økt forebyggende innsats for å sikre likestilling og hindre diskriminering og trakassering.....

813..... Aktivitets- og redegjørelsespliktene (ARP) etter likestillings- og diskrimineringsloven gir arbeids-.....

814..... givere en lovfestet plikt til å jobbe for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Aktivitets-.....

815..... og redegjørelsespliktene må styrkes. NTL krever at alder inntas som et grunnlag i aktivitets- og.....

816..... redegjørelsesplikten, og økt oppfølging av arbeidsgiveres aktive likestillingsarbeid. NTL må bidra.....

817..... aktivt til å hindre diskriminering og sikre likestilling. Vi vil bidra til økt kunnskap om aktivitets- og.....

818..... redegjørelsespliktene blant arbeidsgivere og tillitsvalgte.....

819.....

820..... **6.7 Skole og barnehage**.....

821..... Gode barnehager er et viktig velferdsgode for å sikre barn en god start på livet. Kvaliteten i.....

822..... barnehagen må sikres ved at det er god bemanning, både tilstrekkelig antall barnehagelærere og.....

823..... barne- og ungdomsarbeidere, og gjennom stabile offentlige bevilgninger som holder maksprisen.....

824..... så lav som mulig. Et godt barnehagetilbud med lek, læring og sosialisering gir en god inngang til.....

825..... skolegang og utdanning. Studentsamskipnadens barnehager må regnes som ideelle barnehager.....

826..... NTL krever at det innføres løpende barnehageopptak over hele landet.....

827.....

828..... En sterk offentlig fellesskole er grunnlaget for et fritt og rettferdig samfunn med like muligheter.....

829..... for alle. Skolen må gi alle nødvendige kunnskaper til å kunne skape gode liv og bidra til.....

830..... samfunnet ved å støtte opp under hver enkelt elevs evner og behov. Første klasse skal primært.....

831..... være en arena for lek, fysisk utfoldelse og trivsel. NTL er for at det skal innføres gratis mat i.....

832..... grunnskolen. Arbeidslivskunnskap må inn i skolenes læreplaner. Skolen må være livssyns-.....

833..... nøytral. Antallet privatskoler må holdes på et minimum. Samtidig må skoler som diskriminerer.....

834..... på bakgrunn av hudfarge, bakgrunn, tro, kjønn, seksuell orientering og kjønnsidentitet miste.....

835..... retten til statsstøtte. NTL er motstander av systemet med fritt skolevalg, og vil arbeide for at det.....

836..... innføres alternative opptaksmodeller der det ikke er den enkeltes karakterer som avgjør hvilken.....

837..... videregående skole man kan gå på.....

838.....

839..... Retten til 13-årig grunnopplæring må være reell ved at alle får mulighet til å fullføre utdannings-.....

840..... løpet, uavhengig av studieretning og sosial bakgrunn. Fagutdanning og studiespesialisering må.....

841..... sikre en bred og relevant inngang til arbeidsmarkedet som gir muligheter for å møte teknologisk.....

842..... utvikling og ruste den enkelte for et arbeidsliv i rask endring. Mulighetene til å ta fagbrev må.....

843..... gjøres tilgjengelig for flere, også de som har fullført videregående opplæring. NTL krever flere.....

844..... lærlingplasser i alle offentlige virksomheter, og at alle offentlige tilbud der det er mulig har krav.....

845..... om lærlinger. NTL krever at alle lærlinger i offentlige virksomheter skal ha lønn i hele lærlinge-.....

846..... perioden. Staten og alle virksomheter som er helt eller delvis finansieres av statlige midler må i.....

847..... større grad enn i dag legge til rette for at det utdannes flere fagarbeidere. Elever som har rett til.....

848..... videregående opplæring, må få gratis skolemateriell og fullstipendiert utdanning.....

.....

.....

.....

849. Representantene for arbeidstakerorganisasjonene må få fullverdig styrerepresentasjon i

850. opplæringskontorenes styrer. Dimensjoneringen i videregående skole må i større grad ta hensyn

851. til muligheter for å få lærlingeplass.....

852.....

853. Fylkeskommunen må systematisk rekruttere nye lærebedrifter i samarbeid med partene i

854. arbeidslivet gjennom Yrkesopplæringsnemnda. Elever og lærlinger må få samme rett til

855. rådgiving. Det er behov for mer praksisopplæring i programfagene.....

856.....

857. For å fremme livslang læring er styrking av opplæring i regi av bibliotek, frivillige og ideelle

858. organisasjoner og studieforbund viktig. Livslang læring gir mennesker muligheter, styrker

859. demokratisk deltakelse og bidrar til inkludering. NTL krever at lavterskeltilbud og ikke-formelle

860. opplæringsarenaer styrkes.....

861.....

862. **6.8 Kultur**.....

863. Et aktivt og mangfoldig kulturliv er viktig for å gi våre liv et rikere innhold. NTL vil arbeide for å

864. øke forståelsen for kunstens og kulturens betydning i samfunnet og for økt kulturelt engasjement.....

865. Alle skal ha tilgang til, og mulighet for deltakelse i kulturlivet. Dette sikres best gjennom

866. offentlige støtteordninger. Å sørge for et bredt og tilgjengelig kulturtilbud til barn og unge skal

867. være et nasjonalt ansvar. NTL skal jobbe for å sikre gode ordninger som ivaretar dette ansvaret.....

868.....

869. De nasjonale og regionale kulturinstitusjonene er sentrale for kunstnerisk utvikling og kontinuitet.....

870. For at institusjonene skal ha rom til å utvikle kulturen er det nødvendig med en stabil og

871. tilstrekkelig finansiering. NTL ønsker at 1% av statsbudsjettet settes av til kulturformål. Ordnete

872. lønns og arbeidsvilkår for kulturarbeidere og kunstnere er en forutsetning for et velfungerende

873. kulturliv. NTL vil jobbe for å styrke disse gruppernes stilling ved å forhandle fram avtaler som

874. sikrer faste ansettelser og gode lønnsvilkår.....

875.....

876. Språklig mangfold er en styrke for Norge.*NTL vil arbeide for å sikre reell likestilling mellom

877. nynorsk og bokmål. Dette innebærer at språkløse følges i praksis og at det blir gitt god språk-

878. opplæring i skolen.....

879.....

880. Den samiske kulturen og det mangfold som et flerkulturelt samfunn innebærer er en berikelse

881. for hele samfunnet, og vi har et særskilt ansvar for å ivareta den samiske befolkningens språk

882. og kultur. Derfor skal NTL arbeide for å synliggjøre samiske samfunn og språk.*Framtida for de

883. samiske språkene er avhengig av at den enkelte har muligheten til å lære og bruke samisk på

884. skolen,*i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig.....

885.....

886. God forvaltning av areal, natur og kulturarv er viktig for å sikre bevaring og utvikling av samisk

887. kultur. Folk må ha mulighet til å lære og bruke samiske språk. NTL krever at flere offentlige

888. dokumenter oversettes til samisk, en styrking av samiske organisasjoner og interessegruppers

889. arbeidsvilkår og en styrking av forskning på og formidling av samiske forhold. NTL vil arbeide

890. for å øke forståelsen for de nasjonale minoritetenes situasjon og for å styrke rammene for

891. videreføring av deres språk og kultur.....

892.....

893. For å fremme livslang læring og leseglede er gratis bibliotek viktig. Gode bibliotek med et bredt

894. tilbud ivaretar og styrker demokratisk deltakelse og integrering. NTL krever at bibliotekene

895. styrkes som lavterskeltilbud til hele befolkningen.....

896.....

897. Foreninger, lag og andre organisasjoner som i hovedsak drives ved frivillig arbeid gjør en

898. uvurderlig innsats for Norges befolkning. NTL vil arbeide for bedre koordinering og tilgjengelig-

899. het, samt sikre videreføring av støtteordninger innenfor frivilligheten.....

* Endring: "og" er slettet og setningen delt i to

* Endring: "Fremtiden" endret til "framtida"

* Endring: "enten i arbeidslivet" endret til "i arbeidslivet"

900..... Pressestøtten er sentral for å opprettholde mediemangfoldet i Norge, og må styrkes. NTL mener
901..... det er viktig med en sterk, ikke-kommersiell allmennkringkaster som har redaksjonell frihet. NRK
902..... er en bærende institusjon når det gjelder språk, kultur og forvalter av det frie ord. NRK må ha en
903..... finansiering som ivaretar uavhengigheten og gir forutsigbare økonomiske rammer. For å sikre
904..... et sterkt norsk fagmiljø for innholdsproduksjon må NRK styrkes som produksjonshus. NRK må
905..... være godt representert i distriktene for å være i stand til å spille hele Norge.
906.....
907..... **6.9 Samfunnssikkerhet og beredskap**
908..... Vi må være i stand til å verne samfunnet fra uønskete hendelser som setter liv, viktige
909..... funksjoner og infrastruktur i fare. Beredskapsetatene som sammen med totalforsvaret og
910..... frivillige beredskapsorganisasjoner skal hindre angrep på vår nasjonale suverenitet, terroranslag
911..... og digitale og hybride angrep. De skal sikre energi, mat- og vannforsyning og være vår
912..... beredskap mot pandemier, klimaendringer og naturkatastrofer. Det må derfor legges til rette for
913..... et godt samarbeid mellom disse virksomhetene og organisasjonene for å sikre beredskapen.
914.....
915..... Det militære forsvaret av Norge må fortsatt bygge på allmenn verneplikt og desentraliserte
916..... militære anlegg som kan forsvare norsk territorium og medvirke til stabilitet og fredelig
917..... utvikling. For at den allmenne verneplikten skal være reell, må de som utfører tjeneste utgjøre
918..... et tverrsnitt av befolkningen med hensyn til kjønn og øvrig bakgrunn. Dette er avgjørende både
919..... av hensyn til demokratiet og Forsvarets legitimitet i befolkningen. Norsk base- og øvingspolitikk
920..... må ikke bidra til å øke spenningsnivået i våre nærområder. Utenlandske tropper skal ikke være
921..... fast stasjonert i Norge i fredstid. Norge må bidra til fred og nedrustning gjennom et forpliktende
922..... internasjonalt samarbeid og jobbe for avskaffelse av biologiske og kjemiske våpen og å
923..... ratifisere FNs atomvåpenforbud. Norsk deltakelse i internasjonale operasjoner må bygge på et
924..... klart FN-mandat og være innenfor rammer satt av folkeretten.
925.....
926..... Politiet er en viktig beredskapsressurs. Et mangfoldig politi med sivilt preg er viktig for å ivareta
927..... trygghet og rettssikkerhet i håndhevingen av dagens og framtidens samfunnsoppdrag. Det er
928..... nødvendig å se hele straffesakskjeden under ett, fra politiet, domstolen og kriminalomsorgen til
929..... konfliktråd og voldsoffererstatning.
930.....
931..... Etatene og de statlige selskapene som i fellesskap skal ivareta samfunnsberedskapen må
932..... styrkes og koordineres bedre på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Sivilforsvaret må fremdeles
933..... være desentralisert for å kunne ivareta hele landet. NTL mener det må utvikles en nasjonal,
934..... sektorovergripende langtidsplan for totalberedskap.
935.....
936..... Staten har behov for et godt system der ansatte og andre kan sikkerhetsklareres, slik at norske
937..... interesser og rikets sikkerhet blir ivaretatt. NTL krever at det alltid skal gjøres individuelle helhets-
938..... vurderinger ved klarering av personell. Avgjørelsen er særdeles inngripende for den enkelte, og
939..... tydelige saksbehandlingskriterier må ligge til grunn for vedtakene. Manglende ressurser hos
940..... klareringsmyndighetene og manglende åpenhet om hvordan regelverket håndteres, truer de
941..... ansattes rettssikkerhet.
942.....
943..... **6.10 Internasjonal politikk og samarbeid**
944..... NTL ønsker en fri og rettferdig verden der alle mennesker har like muligheter til å skape seg
945..... gode liv. Faglige rettigheter og andre grunnleggende demokratiske rettigheter må sikres
946..... gjennom rettslig forpliktende avtaler. NTL skal arbeide for at ILOs konvensjoner videreutvikles,
947..... ratifiseres og etterleves. NTL krever at Norge skal prioritere å beskytte barn på flukt foran
948..... innvandringspolitiske hensyn.

* Endring: "framtidens" endret til "framtidas"

949.....	Norge må være en pådriver for å finne internasjonale løsninger for å bekjempe fattigdom og	
950.....	utnytting og realisere FNs bærekraftsmål.....	* Endring: erstattet "bærekraftsmål" med "bærekraftsmål"
951.....		
952.....	Liberaliseringen av verdensøkonomien har ført til at kapital og markedskreftene har styrket seg	
953.....	NTL vil arbeide for en strengere regulering av finansmarkedet. Et sterkere internasjonalt	
954.....	samarbeid for mer rettferdige handelsregler, sletting av u-landsgjeld og økt bistand er derfor	
955.....	nødvendig. NTL skal fortsette alliansebygging med aktuelle partnere for fred og solidaritet. NTL	
956.....	krever at Norge taler de fattige landenes sak i WTO og IMF og påvirker Verdensbankens utlåns-	
957.....	politikk i en mindre markedsliberal retning.....	
958.....		
959.....	NTL er motstander av internasjonale handelsavtaler som legger opp til å styrke kommersiell	
960.....	tjenesteyting på bekostning av det offentlige tilbudet.....	
961.....		
962.....	Norge blir i økende grad styrt av EU. Vårt nasjonale regelverk gjennomgår omfattende endringer	
963.....	for å tilpasses EUs direktiver og handelspolitikk. Dette berører også de fleste tjenesteområder	
964.....	i offentlig sektor. For å påvirke denne utviklingen og forhindre sosial dumping er det nødvendig	
965.....	med samarbeid over landegrensene.....	
966.....		
967.....	Regjeringen må bruke reservasjonsretten mot EU-direktiv som innskrenker nasjonale virkemidler	
968.....	mot sosial dumping og som svekker faglige rettigheter og velferdsordninger. ILO-konvensjoner,	
969.....	norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning må ha forrang foran EU/EØS-regler og EU/	
970.....	EØS-direktiver. NTL går inn for at det gjennomføres en utredning om alternativer til EØS-avtalen	
971.....	NTL er tilknyttet EPSU, den europeiske sammenslutningen av forbund i offentlig sektor. NTL	
972.....	bidrar med innspill til EPSU. Videre bidrar forbundet til LOs arbeid på området.....	
973.....		
974.....		
975.....		
976.....	7. ET STERKT NTL	
977.....		
978.....	7.1. Organisering og rekruttering	
979.....	NTLs hovedoppgave er å sikre medlemmene trygge, stabile og faste ansettelsesforhold med	
980.....	rettferdige og forutsigbare lønns- og arbeidsvilkår. NTL skal være den beste fagforeninga på	
981.....	arbeidsplasser innenfor NTLs organisasjonsområde.....	
982.....		
983.....	NTLs bredde er vår styrke. Vi organiserer alle ansatte i våre virksomheter, uavhengig av	
984.....	utdannings- og yrkesbakgrunn. Denne bredden skaper samhold på tvers av yrkesgrupper og gir	
985.....	NTL et helhetlig perspektiv på hva som er nødvendig for å utvikle et inkluderende arbeidsliv. Den	
986.....	gir NTL økt legitimitet, både på den enkelte arbeidsplass og nasjonalt. Ved at NTL gjennom	
987.....	tillitsvalgte involverer og aktiviserer medlemmene skal vi styrke vår evne til å gjennomføre	
988.....	målene vi setter oss. Systematisk tillitsvalgtarbeid over tid gir resultater for det enkelte medlem,	
989.....	hvert enkelt organisasjonsledd og forbundet som helhet.....	
990.....		
991.....	Som det største forbundet i staten og et av de største i LO, har NTL en sterk politisk og	
992.....	organisatorisk stilling. For ytterligere å styrke NTL, og øke vår gjennomslagskraft, må vi	
993.....	organisere flere arbeidstakere innenfor våre organisasjonsområder. Det er gjennom høyere	
994.....	organisasjonsgrad og aktive, godt skolerte tillitsvalgte vi kan være den ledende fagforeninga, og	* Endring: erstattet "fagforeningen" med "fagforeninga"
995.....	best kan ivareta medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår. Systematisk vervearbeid må prioriteres	
996.....	på alle nivå i organisasjonen, blant annet gjennom skolering av tillitsvalgte og medlemmer. NTL	
997.....	skal organisere og rekruttere flere medlemmer og tillitsvalgte med minoritets- og innvandrers-	
998.....	bakgrunn.....	

